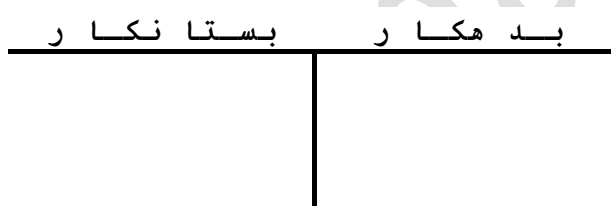

به نام خدا کلمه **معین** (Moeen) که در این متن زیاد از آن استفاده خواهیم کرد و پروژه اکسل پیش رو نیز به همین نام می باشد، یک عنوان حسابداری است که به معنی مشخص کننده حساب به کار برده میشود در واقع حساب "معین"، زیر حساب یا یک حساب فرعی از یک عنوان اصلی حساب می باشد، به عنوان مثال بانک یک حساب اصلی و حساب پس انداز یا جاری حسابهای زیر مجموعه آن می باشند در این حالت گفته میشود: "حساب بانک، معین پس انداز" که نشان دهنده حساب خاصی از مجموعه حسابهای بانکی می باشد، معمولاً در حسابداری موسسات، هر حساب معین با یک کد تعریف میشود.

این برنامه، یک قالب برای ثبت وقایع مالی شخصی میباشد که آمار و نمودارهایی از اطلاعات وارد شده ارائه می دهد. در این برنامه، از حسابداری دوطرفه یا دوبل استفاده میشود لذا لازم است در حد نیاز با اصطلاحات و روشهای این نوع حسابداری آشنا شویم. ممکن است برخی توضیحات برای شما نامفهوم باشد، با این حال مقاله را تا انتها دنبال نمایید در ادامه مطالب با ذکر مثالهایی تلاش شده تا حد امکان ابهامات موجود برطرف گردد، همچنین با شروع کار با برنامه با اصول پایه ای حسابداری به شکل ملموس تری آشنا خواهید شد.

در **حسابداری دوطرفه** هر حساب به صورت یک جدول دو ستونی با عناوین **بدهکار** (ستون سمت راست) و **بستانکار** (ستون سمت چپ) تعریف شده و به شکل حرف T ترسیم میشود.

نکته: عنوان **حساب** در حسابداری از معنای عام آن گسترده تر است. در حسابداری به مجموعه دریافت و پرداختها و یا انتقالات وجوه که مربوط به یک مآخذ خاص میباشد عنوان یک حساب داده می شود، برای مثال حساب نقد یا صندوق، نشانگر مجموعه دریافت و پرداختهای نقدی میباشد و یا واریز، برداشت یا انتقال از حسابهای بانکی با عنوان حساب بانک ثبت میشود. (در صورتیکه چند حساب بانکی وجود داشته باشد میتوان هر یک از این حسابها را جداگانه با نام خاص خود ثبت نمود). یا مثلاً وجوهی که حاصل از درآمد میباشد در حسابی با عنوان درآمد ثبت میگردد.

نکته: عناوین **بدهکار** و **بستانکار** در حسابداری مفاهیمی جدا از آنچه معمولاً برای بدهکار و بستانکار (طلبکار) به کار برده میشود دارند بنابراین بهتر است پیش زمینه ذهنی درخصوص این عناوین را در رابطه با حسابداری کنار بگذاریم در واقع میتوان گفت این عناوین در حسابداری عنوان یا تیتل قراردادی برای هر یک از طرفهای جدول T شکل یک حساب می باشند.

در حسابداری دوبل یا دو طرفه یک گردش مالی در دو حساب ثبت شده و به صورت قراردادی ثبت آن به گونه ای انجام میشود که جمع دو طرف (بدهکار و بستانکار) در حسابهای مختلف در نهایت برابر یا موازنه باشند و حاصل جمع ستون راست (بدهکار) که میتوان علامت مثبت (+) را برای آن در نظر گرفت با ستون سمت چپ (بستانکار) با علامت منفی (-) برابر با صفر باشد. به عنوان مثال اگر در یک حساب، مبلغ در سمت بدهکار ثبت شود در حساب، یا حسابهای دیگر در سمت بستانکار ثبت میشود به شکلی که جمع مبالغ بدهکار و بستانکار مربوط به یک تراکنش با هم برابر باشند.

مثال: درآمدی که به حساب بانک ما واریز میگردد در حساب مربوطه یعنی بانک ثبت میشود از طرفی چون مربوط به درآمد است باید در حساب درآمد نیز ثبت گردد.

به طور کلی اضافه شدن یک مبلغ به داراییهای ما به دو علت صورت می پذیرد: این افزایش یا حاصل درآمد است یا بدهی (قرض)، بنابراین هرگونه مقرری و درآمد از قبیل حقوق و یا به اصطلاح "پول تو جیبی" یا سود سپرده بانکی، سود فروش و از این قبیل موارد در حساب درآمد ثبت میگردند و مبالغی که به عنوان قرض یا وام باید پس داده شوند در حساب بدهی یا "حسابهای پرداختنی" نوشته میشوند.

و در خصوص کسر شدن مبلغ از حساب دارایی های ما ممکن است این مبلغ به عنوان قرض پرداخت شده باشد که در حسابهای دریافتنی ثبت می شود، یا ممکن است جهت خرید کالای سرمایه ای هزینه شده باشد که در این صورت مبلغ دارایی از نقد یا بانک خارج شده و مثلاً به دارایی های غیر نقد اضافه میشود و در صورت ایجاد هزینه مصرفی نیز در بخش هزینه ها ثبت می گردد.

حسابهای مختلف در این پروژه به چهار گروه کلی **دارایی، بدهی، درآمد و هزینه** تقسیم میشوند و هر گروه از این حسابها دارای خواصی به شرح زیر میباشند:

۱. دارایی: این نوع حسابها همانطور که از نام آن پیداست مربوط به انواع داراییهای ما هستند شامل داراییهای نقدی، حسابهای بانکی، اوراق بهادار شامل سهام و گواهی سپرده و غیره، سکه، ارز، انواع داراییهای منقول از قبیل اتومبیل و غیر منقول مثل ملک و سایر داراییهایی که جنبه مصرفی نداشته و به نوعی سرمایه هستند و همچنین طلب ما از سایر افراد که به نوعی دارایی قابل وصول ما هستند تمامی این موارد شامل دارایی های ما هستند که سرعت و قابلیت نقد شوندگی هریک متفاوت است.

در این دست حسابها به صورت قراردادی افزایش ها در ستون سمت راست (بدهکار) و کاهش ها در ستون سمت چپ (بستانکار) ثبت میشوند مثلاً اگر ۱,۰۰۰ ریال سود سپرده به حساب بانکی ما واریز شود این عدد در ستون سمت راست حساب بانک ثبت میشود و در صورت برداشت مبلغ ۵۰۰ ریال از حساب بانک این مبلغ در ستون سمت چپ ثبت میشود و در نهایت جهت به دست آوردن مانده حساب بانک جمع ستون سمت چپ را از جمع ستون سمت راست کسر می کنیم:

بستانکار (-)	بدهکار (+)
ریال ۵۰۰	ریال ۱,۰۰۰
	ریال ۵۰۰

$$۱,۰۰۰ - ۵۰۰ = ۵۰۰$$

البته همانطور که گفته شد هر یک از این رویدادهای مالی (واریز سود و یا برداشت از حساب) علاوه بر حساب بانک در حساب دیگری نیز ثبت میشود که بعداً توضیح داده خواهد شد.

ویژگی دیگر حسابهای دارایی این است که مانده این حسابها باید بدهکار یا مثبت باشد یعنی جمع ستون بدهکار بزرگتر از جمع ستون بستانکار باشد و پس از کسر جمع ستون سمت چپ از جمع ستون سمت راست عدد به دست آمده مثبت باشد، توجه این ویژگی هم روشن است زیرا دارایی نمیتواند منفی باشد مثلاً در حالت معمول مانده حساب بانکی نمیتواند منفی باشد و یا موجودی نقدی ما همواره مقداری بزرگتر یا مساوی صفر است. همچنین طبق فرمول اصلی حسابداری (از راست به چپ): **دارایی = سرمایه + بدهی** که میتوان آنرا به این شکل نوشت:

$$\text{سرمایه} = \text{دارایی} - \text{بدهی}$$

در این فرمول دارایی عددی مثبت است که افزایش آن اثر افزایش بر سرمایه دارد.

۲. بدهی: این دست حسابها نیز همانطور که عنوانشان گویاست بیان کننده تعهدات مالی ما به دیگران هستند مانند وامهای بانکی ، بدهی به افراد و غیره

در این دسته از حسابها که میتوان گفت ماهیت عکس حسابهای دارایی را دارند افزایش ها در سمت چپ و کاهش ها در سمت راست ثبت میشوند که این حالت به خاطر موازنه شدن جمع ها بصورت قراردادی تعریف شده است مثلاً افزایش بدهی در قسمت بستانکار و کاهش آن در سمت بدهکار حساب ثبت میگردد.

مانده این نوع حسابها بستانکار، یا منفی میباشند زیرا طبق فرمول فوق، کاهنده ی سرمایه ما هستند.

۳. هزینه : حسابهای هزینه ای مانند دارایی دارای ماهیت بدهکار هستند یعنی بصورت قراردادی افزایش آنها در سمت بدهکار (راست) و کاهش آنها در سمت بستانکار (چپ) ثبت میشود .

۴. درآمد: حسابهای درآمدی عکس هزینه و ماهیت بستانکار دارند یعنی افزایش آنها در سمت چپ یا بستانکار و کاهش آنها در سمت راست ثبت میگردند.

چند نمونه ثبت رویداد مالی در سیستم حسابداری دابل

مثال: مبلغ ۱۰۰،۰۰۰ تومان از حساب بانک خود به شخص الف قرض میدهم، ثبت های مربوطه به شکل زیر میباشد:

ب ا ن ک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۱،۰۰۰،۰۰۰

طلب از الف	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
ریال ۱،۰۰۰،۰۰۰	

همانطور که مشاهده میشود ستونهای راست و چپ در این دو حساب برابر با ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال بوده که با توجه به علامت مثبت و منفی، جمع کلی برابر با صفر میباشد.

در واقع برابر شدن جمع گردشهای بدهکار و بستانکار در کلیه حسابها، کنترلی جهت بررسی درست بودن ثبت حسابها می باشد.

مثال: مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید ملزومات از موجودی نقدی خود پرداخت میکنیم:

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۵۰۰،۰۰۰

هزینه	
بستانکار (-)	بدهکار (+)
	۵۰۰,۰۰۰

ثبت ۵۰۰,۰۰۰ ریال در قسمت بستانکار حساب نقد نشان میدهد که مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال از حساب نقد ما کسر شده است و برای ثبت در حساب هزینه نیز با توجه به اینکه باید طرفهای بدهکار و بستانکار برابر باشند مشخصا باید مبلغ فوق در ستون سمت راست یعنی بدهکار ثبت گردد که با تعاریف قبلی نیز منطبق می باشد.

مثال: مبلغ ۴۰۰,۰۰۰ ریال از مبلغی که به شخص الف قرض داده ایم نقدا پس میگیریم:

طلب از الف	
بستانکار (-)	بدهکار (+)
ریال ۴۰۰,۰۰۰	

نقد	
بستانکار (-)	بدهکار (+)
	ریال ۴۰۰,۰۰۰

درواقع طلبی که از الف داشته ایم به میزان ۴۰۰,۰۰۰ ریال کسر و به دارایی نقد ما ۴۰۰,۰۰۰ ریال اضافه شده است.

مثال: مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال بابت خرید ملزومات هزینه میکنیم که ۱۰۰,۰۰۰ ریال آن نقد و مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال آنرا با کارت بانکی پرداخت میکنیم:

هزینه (ملزومات)	
بستانکار (-)	بدهکار (+)
	ریال ۳۰۰,۰۰۰

نقد	
بستانکار (-)	بدهکار (+)
ریال ۱۰۰,۰۰۰	

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۲۰۰,۰۰۰

در این مثال ثبت بستانکار در دو حساب جداگانه ثبت شده است ولی در نهایت طرفها در مجموع این سه حساب با هم برابرند.

مثال: مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال وام به حساب بانک ما واریز میشود:

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
ریال ۵,۰۰۰,۰۰۰	
وام (سند پرداختنی)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۵,۰۰۰,۰۰۰

مشاهده می کنید که افزایش بدهی در سمت بستانکار ثبت شده است.

مثال : مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال از مبلغ وام را نقدا پرداخت می نمایم.

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۵۰۰,۰۰۰
وام (سند پرداختنی)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
ریال ۵۰۰,۰۰۰	

در این مثال ملاحظه میکنید که کاهش بدهی (در حساب بدهی که در اینجا به نام وام میباشد) در سمت راست یا بدهکار ثبت میگردد.

مثال : مبلغ ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید اتومبیل از حساب بانک خود پرداخت می نمایم.

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰

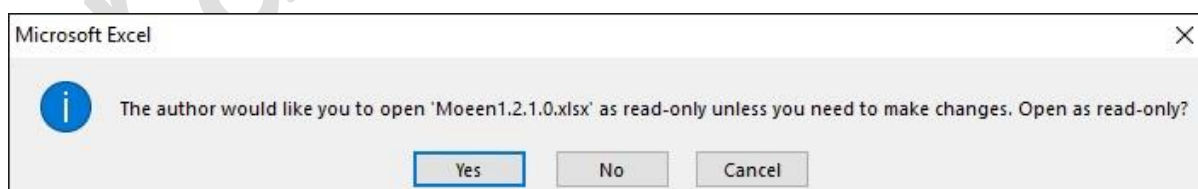
دارایی غیر نقدی (اتومبیل)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
ریال ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰	

در این مثال دارایی بانک مابه نوع دیگر دارایی یعنی دارایی غیر نقدی (معین اتومبیل) تبدیل می شود.

با این مقدمه مختصر از حسابداری به سراغ کار با برنامه حسابداری شخصی تحت اکسل میرویم. ابتدا شرح قسمتها ی مختلف برنامه و کاربرد آن را خواهیم دید و در انتها سعی می شود با مثالهای متنوع، ابهامات احتمالی رفع گردد.

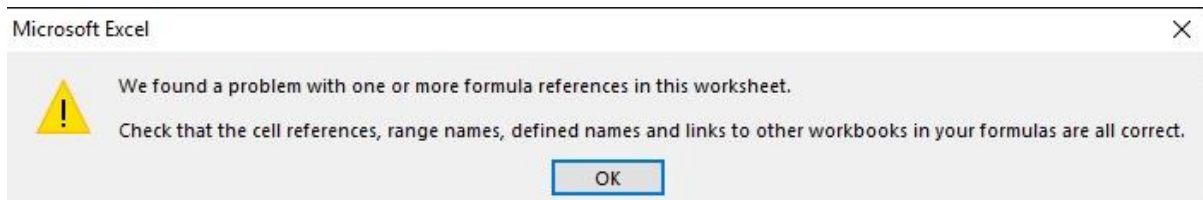
شروع کار با برنامه

نکته: پیغامهای اکسل هنگام باز کردن فایل حسابداری

شکل (۱)-پیغام فقط خواندنی

جهت محافظت از تغییر ناخواسته اطلاعات شما، این فایل به گونه ای تنظیم شده که در حالت پیش فرض به صورت فقط خواندنی باز شود، در صورتیکه تصمیم دارید اطلاعات جدیدی وارد و ثبت کنید گزینه No را انتخاب نمایید.

شکل (۲)-خطای منبع فرمول

زمانی که هنوز هیچ اطلاعاتی در برنامه وارد نشده است، هنگام باز کردن سربرگهای مربوط به نمودار، با این خطا روبرو خواهید شد فقط لازم است آنرا ببندید یا ok کنید. این پیغام پس از ذخیره اطلاعات دیگر نمایش داده نخواهد شد.

معرفی بخشهای مختلف برنامه

پروژه **معین** شامل ۸ سربرگ به شکل زیر می باشد:

شکل (۳)-سربرگها

سربرگهای data و panel جهت ورود اطلاعات بوده و مابقی، مربوط به گزارشها و نمودارهای برنامه می باشند.

برگه data به عنوان ثبت **روزنامه** (اصطلاح حسابداری به معنای ثبت گردشهای روزانه و به ترتیب تاریخ) صفحه اصلی برای ورود اطلاعات تراکنشهای مالی می باشد که جهت توضیح ثبت گردشهای مالی در ادامه، شرح کامل در مورد آن را خواهیم داشت.

ثبت روزنامه							
روز	ماه	شرح	حساب	معین	اضافه (بدهکار)	کسر (بستانکار)	کاربرگ

شکل (۴)-برگه data

ثبت اطلاعات در برنامه:

قبل از شروع ثبت گردشها مالی روزانه لازم است حسابها و مانده آنها را به روش زیر در برنامه ثبت کنیم.

ابتدا حسابه‌های معین (فرعی) مورد نیاز را به ترتیبی که قبلا در برگه panel ذکر شد تعریف می کنیم. برای مثال حسابه‌های بانکی خود را ذیل جدول بانک درج میکنیم (شکل زیر)

طرف	نقد	بانک	بها دار	غیر نقد	طلب	سند	بدهی
		قرض الحسنه ملت					
		قرض الحسنه رفاه					
		قرض الحسنه صادرات					
		قرض الحسنه ملی					
		سپرده مسکن					
				حساب شماره ... شعبه ...			

شکل (۸) - تعریف حسابها

نکته: می توانید با کلیک راست روی هر سلول و انتخاب Insert Comment توضیحات لازم را به هر سلول اضافه کنید. (در شکل فوق شماره حساب و نام شعبه درج شده است)

پس از معرفی تمام حسابهای فرعی، مانده های اولیه این حسابها را در برگه data ثبت مینماییم.

[illegible]

شکل (۹)-ثت مانده حسابها

نکته: همانطور که در تعاریف مربوط به حسابداری دوبل شرح داده شد در این نوع حسابداری، هر تراکنش یا گردش مالی در دو حساب ثبت می شود. در این برنامه نیز که برپایه حسابداری دوبل می باشد هر گردش مالی حداقل در دو ردیف از برگه data ثبت می گردد.

برای وارد کردن مانده حسابها ابتدا تاریخ ثبت را در جدول روز و ماه ثبت نمایید، شرح دلخواهی برای ثبت افتتاحیه خود در قسمت شرح وارد کنید، در قسمت حساب، نوع حسابی که قصد ثبت آنرا دارید از لیست بازشونده انتخاب نمایید و یا نام آنرا تایپ کنید. برای مثال حساب مورد نظر ممکن است حساب بانکی یا مربوط به طلب یا بدهی های شما باشد. با انتخاب حساب اصلی، حسابهای زیر

مجموعه آن حساب که در برگه panel تعریف کرده بودید در لیست باز شونده در جدول "معین" نمایش داده میشود که باید یکی را انتخاب نمایید و یا نام آنرا تایپ کنید.

نکته: در صورتیکه اشتباهی در ورود اطلاعات صورت بگیرد با پیام خطا روبرو خواهید شد، برای مثال در قسمت مربوط به روز، فقط اعداد ۱ تا ۳۱ مورد قبول است و یا در جدول مربوط به ماه و حساب، باید صرفاً نام ماه ها و یا حسابهای اصلی از لیست باز شونده انتخاب یا تایپ شود، همچنین در قسمت "معین" باید نام حساب فرعی را عیناً مانند برگه panel وارد کنید، در غیر اینصورت با پیغام خطایی به شکل زیر مواجه می شوید:

شکل (۱۰)-خطا در درج حساب معین

این هشدار به این معناست که عنوان مورد نظر اشتباه تایپ شده است و یا در برگه پل، موجود نیست و باید تعریف شود.

سپس مبلغ مانده هر حساب را مقابل آن و در قسمت بدهکار یا بستانکار به شرح ذیل وارد می کنیم:

مانده حسابهای نقد، حسابهای بانکی، بهادار، غیر نقدی، طلب و سند دریافتی در قسمت بدهکار(سمت راست) درج می شوند.

مانده حسابهای بدهی و سند پرداختی در قسمت بستانکار(چپ) درج می شوند.

برای حسابهای درآمد، بدهی و سرمایه مانده اولیه ثبت نمی کنیم.

طبق شرحی که در ابتدای مقاله آورده شد، پس از اتمام ثبت هر رویداد مالی باید آخرین مانده ستون کاربرگ برابر با صفر باشد، بنابراین پس از اینکه از ثبت مانده تمام حسابها در برگه data اطمینان حاصل کردیم، با توجه به آخرین عدد ستون کاربرگ، ثبتی انجام می دهیم که مانده نهایی صفر شود. همانطور که در مثال مشاهده می کنید پس از ثبت مانده حسابهای دارایی و بدهی مانده کاربرگ مبلغ ۱۳,۲۵۳,۶۲۳- می باشد، با توجه به اینکه مانده منفی است باید در ستون مثبت (بدهکار) همین عدد را وارد کنیم تا مانده نهایی صفر شود. (طبق شکل) سپس تاریخ و شرح مربوط را درج می نماییم و در ستون حساب، عنوان **طرف حساب** (به اختصار طرف.ج) را تایپ یا انتخاب میکنیم.

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	اضافه (بدهکار)	کسر (بستانکار)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۲۲	ریال ۹۷۰,۷۲۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	شعباتی کوثر	ریال ۷۶,۶۷۴	ریال ۲,۴۴۷,۵۴۷
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ویژه کوثر	ریال ۶۲,۱۶۹	ریال ۲,۵۰۹,۷۱۶
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج		ریال ۱۵,۸۶۳,۲۲۹
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف.ج		ریال ۱۳,۲۵۳,۶۲۳	ریال ۱۳,۲۵۳,۶۲۳- ریال ۰

شکل (۱۱)- ثبت موازنه مانده حسابها

نکته: در اکثر ثبتها، دو طرف حساب مشخص وجود دارد برای مثال مبلغی از حساب بانک به نقد منتقل می شود (بانک-نقد) و یا مبلغی به عنوان حقوق به حساب بانک ما واریز می گردد (بانک-درآمد) و یا مبلغی به عنوان قرض بصورت نقدی دریافت می کنیم (نقد-حساب پرداختنی) ولی در برخی موارد مانند ثبت مانده اولیه حسابها (مثال شکل ۱۱)، فقط یک طرف مشخص وجود دارد که در این حالت یک حساب مجازی با عنوان طرف حساب تعریف شده که همانگونه که در مثال فوق عنوان شد، فقط جهت صفر شدن یا به اصطلاح موازنه شدن حسابها در حالتها خاص کاربرد دارد.

برای ثبتهای روزمره باید در نظر داشته باشیم که مانده کاربرگ باید صفر شود بنابراین اگر یک ثبت را در ستون بدهکار انجام دادیم باید ثبت مکمل تراکنش را در ستون بستانکار ثبت نماییم.

در ادامه چند مثال در این خصوص مرور میکنیم. این مثالها را در ادامه مثال شکل ۱۱ ثبت مینماییم:

مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد برای خرید ملزومات هزینه می کنیم، لازم است قبل از این ثبت عنوان ملزومات را در زیر مجموعه هزینه ها در برگه panel ثبت کرده باشیم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	اضافه (بدهکار)	کسر (بستانکار)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	شتابی کوثر	ریال ۷۶,۶۷۴	ریال ۲,۴۴۷,۵۴۷
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ویژه کوثر	ریال ۶۲,۱۶۹	ریال ۲,۵۰۹,۷۱۶
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج		ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف ج		ریال ۱۳,۳۵۳,۶۲۳	ریال ۰
۵	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۵	فروردین	خرید ملزومات	نقد			ریال ۵۰۰,۰۰۰

شکل (۱۲)-ثبت خرید

در ثبت فوق مشاهده میکنید که چون خرید ملزومات، هزینه می باشد؛ مبلغ را در حساب هزینه، معین ملزومات (با فرض تعریف عنوان ملزومات در زیرمجموعه هزینه در برگه panel) ثبت میکنیم با توجه به اینکه ماهیت حسابهای هزینه بدهکار می باشد، یعنی افزایش آن در ستون بدهکار (سمت راست) ثبت می شود مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ را در ستون بدهکار ثبت میکنیم، برای ثبت مکمل از آنجا که دارایی نقد ما کم شده مبلغ فوق را در با عنوان نقد و در ستون بستانکار ثبت می کنیم (حساب نقد فاقد حساب فرعی یا معین می باشد) و همانطور که مشاهده می کنید پس از تکمیل ثبت، مانده ستون کاربرگ برابر با صفر می باشد.

مثال: در روز ۶ فروردین مبلغ ۷۰۰,۰۰۰ ریال از حساب قرض الحسنه ملت براشت و به شخص الف قرض می دهیم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	اضافه (بدهکار)	کسر (بستانکار)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	شتابی کوثر	ریال ۷۶,۶۷۴	ریال ۲,۴۴۷,۵۴۷
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ویژه کوثر	ریال ۶۲,۱۶۹	ریال ۲,۵۰۹,۷۱۶
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج		ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف ج		ریال ۱۳,۳۵۳,۶۲۳	ریال ۰
۵	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۵	فروردین	خرید ملزومات	نقد			ریال ۵۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	طلب	الف	ریال ۷۰۰,۰۰۰	ریال ۷۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	بانک	قرض الحسنه ملت		ریال ۷۰۰,۰۰۰

شکل (۱۳)-ثبت طلب

نکته: برای درک راحت تر روش ثبت دو طرفه می توانیم ابتدا ثبتی را که به ذهن نزدیکتر است را انجام داده و با کمک آن، ثبت مقابل را انجام دهیم. در مثال اخیر با توجه به اینکه مبلغ ۷۰۰,۰۰۰ ریال از حساب بانکی ما برداشته می شود مشخص است که این مبلغ در ستون سمت چپ (بستانکار) که کاهنده حسابهای دارایی می باشد ثبت میگردد بنابراین ثبت بعدی مربوط به حساب طلب در سمت مقابل یعنی بدهکار باید انجام شود.

نکته: تفاوتی در اینکه ثبت بدهکار اول انجام شود یا بستانکار وجود ندارد.

نکته: جهت ورود مبلغ در ستونهای بدهکار یا بستانکار فقط عدد را به ریال وارد کنید عبارت ریال توسط اکسل درج می شود.

مثال : مبلغ ۴۰۰,۰۰۰ ریال از وام ازدواج را از محل حساب ملت پرداخت نموده ایم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	اضافه (بدهکار)	کسر (بستانکار)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	شتابی کوثر	ریال ۷۶,۶۷۴	ریال ۲,۴۴۷,۵۴۷
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ویژه کوثر	ریال ۶۲,۱۶۹	ریال ۲,۵۰۹,۷۱۶
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج		ریال ۱۵,۸۶۳,۲۳۹
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف.ج		ریال ۱۳,۲۵۳,۶۲۲	ریال ۱۳,۲۵۳,۶۲۲
۵	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۵	فروردین	خرید ملزومات	نقد			ریال ۵۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	طلب	الف	ریال ۷۰۰,۰۰۰	ریال ۷۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	بانک	قرض الحسنه ملت		ریال ۷۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قسط وام ازدواج	بدهی	وام ازدواج	ریال ۴۰۰,۰۰۰	ریال ۴۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قسط وام ازدواج	بانک	ملت		ریال ۴۰۰,۰۰۰

شکل (۱۴)-ثبت قسط

برای مرور ثبت تراکنشها می توانید به نمونه های ابتدای مقاله مراجعه نمایید.

در صورت وجود ابهام، سوالات خود را در بخش دیدگاه ها در www.rahkaeman.ir مطرح نمایید.